

Kiesi, J. 2018. Yrkeskunnandet i grundexamen i turismbranschen. Helsingfors: Nationella centret för utbildningsutvärdering.

Bakgrund. Utvärderingen gäller yrkeskunnandet i grundexamen i turismbranschen. Utvärderingsmaterialet har samlats in från yrkesprov och det kompletterande material som beskriver hur de anordnas. Utvärderingen av inlärningsresultaten är utvecklande till sin karaktär, och vid genomförandet av utvärderingen betonas utbildningsanordnarnas aktiva deltagande och växelverkan vid utvärderingen.

Utvärderingen gällde alla studerande som inlett grundexamen i turismbranschen som grundläggande yrkesutbildning hösten 2014 och alla de enheter som ordnar utbildningen i fråga. Utvärderingsmaterialet omfattade 25 utbildningsanordnare, 501 studerande och 2 249 yrkesprov. Utvärderingen gällde även studerande som behöver särskilt stöd och omfattade yrkesprov som genomförts av 140 specialstuderande.

Yrkeskunnande. Cirka två tredjedelar (65 %) av studerandena inom grundexamen i turismbranschen fick vitsordet berömlig för yrkesprovet för en examensdel, 31 procent fick vitsordet god och 4 procent nöjaktig. Flest berömliga vitsord (72 %) gavs för nyckelfärdigheter för livslångt lärande. Studerandena fick flest nöjaktiga vitsord i hantering av information som utgör grunden för arbetet (7 %). Medeltalen för bedömningsobjekten varierade mellan 2,4 och 2,7 på skalan 1–3. Medeltalet för de slutliga vitsorden för examensdelen var 2,6. Därmed var kunnandet mycket god. Det förekom inga skillnader i vitsorden mellan könen. Däremot förekom det skillnader i vitsorden mellan utbildningsanordnare och områden.

Specialstuderandena hade färre berömliga vitsord och fler goda vitsord jämfört med de övriga studerandena. Det vanligaste vitsordet för specialstuderande i alla kompetensområden var god förutom i nyckelfärdigheter för livslångt lärande, där det vanligaste vitsordet var berömlig. Alla specialstuderande utförde yrkesproven utan anpassade mål.

Utbildningens arbetslivsorientering. Utbildningens arbetslivsorientering genomförs väl i utbildningen för grundexamen i turismbranschen. Den största delen (76 %) av yrkesproven i turismbranschen genomfördes i arbetslivet. Även för specialstuderandenas del anordnades yrkesproven mestadels på arbetsplatser. En representant för arbetslivet deltog i bedömningen av en stor del av yrkesproven. Enligt utbildningsanordnarna är samarbetet med arbetslivet inom turismbranschen etablerat och det finns gott om tillgängliga arbetsplatser för att förvärva och visa kunnandet i enlighet med examensmålen.

Utvärdering av yrkesprov och deras kvalitet. Kriteriebaserad och omfattande bedömning genomförs väl i fråga om yrkesprov i turismbranschen. Det förekommer emellertid skillnader i vitsorden för yrkesproven beroende på bedömaren: studerandenas vitsord var i genomsnitt bättre då en representant för arbetslivet deltog i bedömningen jämfört med om läraren och studeranden deltog i bedömningen. Det fanns även en koppling mellan den plats där yrkesprovet avlades och vitsorden. Utvärderingen lyfte således fram behovet att öka bedömningskompetensen hos arbetsplatshandledarna och arbetslivskompetensen hos lärarna samt av en gemensam tolkning om bedömningskriterier. Man ska även fästa vikt vid arbetsplatsernas och yrkesprovuppgifternas kvalitet, så att de gör det möjligt att visa sin kunskapsnivå enligt examensmålen.

Utvecklingsbehov upptäcktes även när det gäller integreringen av gemensamma examensdelar i yrkesprovet, handledning av studerande och stöd på arbetsplatsen samt insamling och utnyttjande av den uppföljnings- och feedbackinformation som utbildningsanordnarna sammanställer.